

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Jaime Sastre Moll jaime.sastre-moll@uib.es				No hi ha sessions definides		

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Història	Formació Bàsica	Primer curs	Grau

Contextualització

Aquesta assignatura es troba dins el mòdul d'Història Medieval Universal. Té com a objectiu introduir els alumnes d'humanitats en la coneixença de les societats i cultures medievals, singularment de la Mediterrània i el seu entorn. Es remarcarà la importància del període estudiat en la configuració del mapa social, religiós, cultural, lingüístic i polític de l'actualitat, tot seguint les tesis que s'exposen a les obres de Jacques Le Goff --*Nació Europa en la edad media?*--, de Robert Barlett --*La formación de Europa. Conquista, colonización y cambio cultural. 950-1350*-- i de Pierre Guichard, de Robert Mantran i Henri Bresc --*Europa y el Islam en la Edad Media*--.

Requisits

L'assignatura té un caràcter introductori i de formació bàsica i, per tant, no té requisits essencials ni recomanables.

Competències

L'assignatura se centra en l'àmbit geogràfic de la Mediterrània i Europa en general durant l'Edat Mitjana.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Específiques

1. CE-2 Conèixer els diferents corrents historiogràfics essencials relatives a cada període històric.
2. CE-5 Analitzar la situació de les societats humanes en els diversos períodes històrics, les seves relacions amb àmbits geogràfics diferents del propi, amb el medi ambient i els recursos materials al seu abast..
3. CE-6 Emprar el criteri de multicausalitat per entendre, analitzar i explicar els fenòmens històrics i els comportaments de les societats..
4. CE-7 Relacionar, a l'hora de realitzar un tema, etapa o problema històric, fenòmens de diferent naturalesa (polítics, econòmics, socials, culturals religiosos)..
5. CE-10 Analitzar i valorar l'aportació cultural (material i immaterial) de les diverses societats (europees i extraeuropees) de cada etapa històrica..
6. CE-11 Comprendre les relacions establides entre les societats que des d'àmbits geogràfics i culturals distints han de compartir un mateix espai temporal..

Genèriques

1. CB-1 Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en l'àrea d'Història que parteix de la base de l'educació secundària general i se sol trobar a un nivell que, tot i que se suporta en llibres de texts avançats, inclou també qualche aspecte que implica coneixements procedents de l'avanguardia en els estudis d'història..
2. CB-2 Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements d'història al seus treballs de forma professional i posseir les competències que solen demostrar-se mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes i/o qüestions dins l'àrea de l'història..
3. CB-3 Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants dins l'àrea de la història, per tal de emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica..
4. CB-5 Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors en l'àrea d'història amb autonomia..
5. CG-1 Distinguir, entendre i ser capaç d'explicar els grans períodes cronològics en que es divideix la Història Universal, el perquè d'aqueixa divisió i de la seva cronologia, els trets estructurals que caracteritzen cada període, i els canvis que suposen d'una etapa de l'altra..
6. CG-2 Comprendre utilitzar i ésser capaç d'explicar el llenguatge propi de la història, com també l'específic de cada un dels períodes en què es divideix..
7. CG-3 Ser capaç de comprendre i d'explicar els comportaments actuals dels grups socials, com a fruit, entre altres, d'un procés històric, tot relacionant aquests comportaments amb fets, fenòmens, problemes i comportaments - individuals i col·lectius - del passat..

Continguts

Els coneixements i les competències que es pretenen assolir mitjançant l'assignatura es presenten mitjançant l'estructura de temari

Continguts temàtics

1. El concepte de l'Edat Mitjana i l'àmbit d'estudi de la Història Medieval.
El concepte d'Edat Mitjana. Límits cronològics i geogràfics que compren. Diferents conceptes historiogràfics que emmarquen l'Edat Mitjana europea i la seva subdivisió atenen a criteris socio-econòmics. Debat Historiogràfic.
2. Les bases d'una nova època: la desaparició de l'imperi romà d'Occident i l'aparició dels regnes germànics.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

La desaparició de l'Imperi Romà Occidental i la formació del regnes germànics. Els nous regnes germànics i l'impacte de la cultura romana en la seva formació. Característiques generals de les noves nacionalitats.

El canvi polític sofert per Europa Occidental en el segle VI. Les primeres incursions dels pobles del nord a Britània i França.

Les estructures socio polítiques existents en el Baix Imperi i a les societats germàniques, que contribuïren a la formació de les societats prefeudals.

Ostrogots i Lombards a Itàlia; Franks i Burgundis a França; Visigots a Hispània.

3. De l'imperi romà d'Orient a l'imperi bizantí.

La divisió de l'Imperi Romà per Teodosi el Gran. La formació de l'imperi Romà d'Orient. Característiques geogràfiques, comercials i culturals de les províncies de l'Imperi d'Orient.

Corrents filosòfiques i religioses que circularen a Orient en els segles IV-VI: Principals corrents herètiques i els Concilis Ecumènics.

Eremitisme oriental i el seu impacte posterior a Occident.

Formació de Bizanci: La personalitat de l'emperador Justinià. La seva obra: pretensió de refer políticament l'Imperi Romà a Occident i la seva obra legisladora: Corpus Iuris Civilis.

Els canvis polítics a Orient en el segle VII.

4. Naixement i expansió de l'Islam.

La Península Àrabra en els segles III -V . Principals regnes àrabs i principals centres comercials.

L'aparició de l'Islam: Mahoma i la seva obra unificadora. l'Al·Corà i la Sunna.

L'Expansió de l'Islam: Califes legítims; califes Omeies ; califes Abbasides.

L'Expansió de l'Islam en el nord d'Àfrica: la fundació de Kairwan i l'arribada de l'Islam a l'Atlàntic. Invasió de Hispània visigoda i desfeta a Poitiers.

L'Expansió de l'Islam a Orient: desfeta de l'Imperi Sasànida, entrada al Turquestà, i desfeta a Kashgar. Fi de l'expansió islàmica.

Primers indicis de divisió independentista : la creació de Al-Andalus. Escoles i Sectes musulmanes

Les aportacions culturals i tècniques de l'Islam a Occident.

5. Els fonaments de l'Europa cristiana llatina. Carlemany i el seu imperi.

La formació de l'imperi carolingi i la personalitat de Carlemany. Els seus col·laboradors. La formació dels Estats Pontificis.

Estructura política - administrativa de l'Imperi de Carlemany: els comtats i les marques de frontera.

L'actuació contra els pobles bàrbars: saxons, hongaresos i magiars. (Destrucció del ring de les estepes).

Les primeres incursions normandes. L'actitud dels nobles carolingis.

L'obra efímera dels carolingis.

La formació de les primeres nacionalitats europees i l'inici de l'Europa feudal. Tractat de Verdún.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

6. La perifèria del cristianisme llatí. Els pobles del Nord i de l'Est d'Europa.
Característiques generals dels pobles eslaus i la seva expansió. Cristianització del poble eslau.
Normands, vikings i varengs. Expedicions atlàntiques i a les espècies ruses.
El comerç dels varengs a l'Europa Oriental: Els Principat de Kiev.
7. Aspectes generals de l'ordre social europeu (l'Església i el feudalisme).
La formació del sacre Imperi Romà Germànic en la figura d'Otó I . El recolçament de l'emperador en l'Església de Roma.
Les pretensions de l'Imperi alemany de sotmetre els eclesiàstics al servei de l'Emperador.
L'oposició Papal: Gregori VII. Dictatus papae.
Guerre de les Investidures. Canosa.
La intervenció de l'Emperador a Itàlia.
La intervenció dels normands a Sicília i el seu recolçament al Papa.
8. El renaixement de la societat urbana i la consolidació del poder regi.
El neixament i desenvolupament de les ciutats a l'Europa Occidental.
L'organització de les ciutats: els municipis.
Desenvolupament i característiques de la vida ciutadana.
Principals focus europeus: Les Comunes Italianes, La Hansa Bàltica; les ciutats flamenques.
9. Els canvis culturals i artístics.
Aspectes que defineixen una renovació cultural d'Europa: Llengua i Literatura. Aparició de les llengües vernàcules.
Ensenyança: Les universitats, les escoles franciscanes i tomistes; les escoles municipals.
Altres aspectes culturals: L'Art gòtic; la música medieval i els trovadors;
Noves formes de vida religiosa: Les Ordes Mendicants
El decliu de la civilització medieval: decadència de l'Escolàstica.
10. Conflictes entre civilitzacions (L'expansió islàmica i la desaparició de l'imperi bizantí. Les creuades i la 'reconquesta').
L'Imperi Bizantí després de la figura de l'Emperador Justinià. La paulatina reducció de l'Imperi davant l'empenta musulmana.
Constantinopla, en centre el món polític, comercial i cultural d'Europa Oriental.
Contactes comercials de Bizanci amb la resta del món: Països del Bàltic, tribus de les estepes, Turquestan Xinès, Síria i Palestina, Egipte ... a Orient; països cristians: Gènova, Venècia, Amalfi ... a Occident.
Constantinopla crisol de civilitzacions. La IV Creuada. Formació dels regnes Llatins a Orient.
11. La conflictivitat social a la baixa Edat Mitjana.
L'Europa del segle XIV: estancament i crisi
Principals conflictes internacionals a la baixa Edat Mitjana a Europa: La inestabilitat política a Itàlia i El Papat a Avignon i el Gran Cisma d'Occident. La Guerra dels Cent Anys. La formació de l'Imperi català-aragonès a la Mediterrània.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

La presa de Constantinopla dels otomans i la fi de l'Imperi Bizantí.

12. Els contactes amb noves civilitzacions.

El descobriment per Europa de l'Àsia Central: Els viatges de Marco Polo.

Les expedicions mallorquines i portugueses a l'Atlàntic sud. La formació de l'Imperi portuguès a l'Atlàntic.

Metodologia docent

Activitats amb treball presencial

- Impartició de classes teòriques (grup gran)
- impartició de classes pràctiques (alumnat dividit en grups) a l'aula o a sortides
- Tutories de grup.
- Direcció i supervisió de treballs comuns.
- Tècniques d'avaluació: Proves objectives

Activitats amb treball no presencial

- Treball autònom individual, d'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, que fomenti l'estudi, l'aprenentatge i l'accés a diferents fons d'informació.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Sessions teòriques	Grup gran (G)	Impartició de sessions teòriques a l'alumnat, perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades.
Classes pràctiques	Classes pràctiques	Grup mitjà (M)	Impartició de classes pràctiques perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades. Es comentaran texts històrics, literaris i cartografia històrica a més de, si escau, d'altres activitats conseqüents, com la projecció de pel·lícules i documentals adequats a les competències i la impartició de conferències per especialistes en aspectes propis de la matèria.
Pràctiques externes	Pràctiques externes	Grup mitjà (M)	Impartició de pràctiques externes perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades. Es duran a terme visites a indrets amb interès per a la matèria, com poden ser monuments d'època medieval, restes arqueològiques, museus o arxius amb fons medievals.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Estudi i treball autònom individual	D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, l'alumne haurà de dur a terme l'estudi i aprenentatge de la matèria de l'assignatura, tot entenent que per fer-ho ha d'accedir a diferents fons d'informació i els procediments bàsics de la recerca bibliogràfica i d'aprenentatge propis de la ciència històrica.
Estudi i treball autònom en grup	Estudi i treball autònom en grup	D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, els alumnes hauran de dur a treballs sobre aspectes o temes de la matèria de l'assignatura, tot entenent que per fer-ho han de treballar en grup, discutir-ne els continguts, contrastar la informació i intercanviar opinions. L'anterior, tot entenent que hauran hagut d'accedir a diferents fons d'informació i els procediments bàsics de la recerca bibliogràfica i d'aprenentatge propis de la ciència històrica.

Estimació del volum de treball

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIB digital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor /ra informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	Sessions teòriques	45	1.8	30
Classes pràctiques	Classes pràctiques	10	0.4	6.67
Pràctiques externes	Pràctiques externes	5	0.2	3.33
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Estudi i treball autònom individual	80	3.2	53.33
Estudi i treball autònom en grup	Estudi i treball autònom en grup	10	0.4	6.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

L'adquisició de les competències serà avaluada mitjançant proves objectives que afectin totes les modalitats de treball, tant presencial com no presencial.

Es valorarà la claredat en l'exposició dels conceptes i, quan escaigui, la capacitat de síntesi i d'anàlisi, la capacitat de relacionar adequadament els conceptes i els coneixements precisos de la matèria. D'altra banda, es valorarà la capacitat de redactar correctament els texts, sense faltes d'ortografia i de sintaxi.

Sessions teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Impartició de sessions teòriques a l'alumnat, perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades.
Criteris d'avaluació	Els indicats en la introducció.

Percentatge de la qualificació final: % per l'itinerari A

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves de resposta breu (Recuperable)
Descripció	Impartició de classes pràctiques perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades. Es comentaran texts històrics, literaris i cartografia històrica a més de, si escau, d'altres activitats conseqüents, com la projecció de pel·lícules i documentals adequats a les competències i la impartició de conferències per especialistes en aspectes propis de la matèria.
Criteris d'avaluació	Els indicats en la introducció.

Percentatge de la qualificació final: % per l'itinerari A

Pràctiques externes

Modalitat	Pràctiques externes
Tècnica	Proves de resposta breu (No recuperable)
Descripció	Impartició de pràctiques externes perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades. Es duran a terme visites a indrets amb interès per a la matèria, com poden ser monuments d'època medieval, restes arqueològiques, museus o arxius amb fons medievals.
Criteris d'avaluació	Els indicats en la introducció.

Percentatge de la qualificació final: % per l'itinerari A

Estudi i treball autònom individual

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta breu (Recuperable)
Descripció	D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, l'alumne haurà de dur a terme l'estudi i aprenentatge de la matèria de l'assignatura, tot entenent que per fer-ho ha d'accedir a diferents fons

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

d'informació i els procediments bàsics de la recerca bibliogràfica i d'aprenentatge propis de la ciència històrica.

Criteris d'avaluació Els indicats en la introducció.

Percentatge de la qualificació final: % per l'itinerari A

Estudi i treball autònom en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Proves de resposta breu (Recuperable)
Descripció	D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, els alumnes hauran de dur a treballs sobre aspectes o temes de la matèria de l'assignatura, tot entenent que per fer-ho han de treballar en grup, discutir-ne els continguts, contrastar la informació i intercanviar opinions. L'anterior, tot entenent que hauran hagut d'accedir a diferents fons d'informació i els procediments bàsics de la recerca bibliogràfica i d'aprenentatge propis de la ciència històrica.
Criteris d'avaluació	Els indicats en la introducció.

Percentatge de la qualificació final: % per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Es presenta una succinta bibliografia bàsica, que serà degudament ampliada amb aquella específica o complementària que el professorat recomanarà en cada tema.

Bibliografia bàsica

- Historia Universal de la Edad Media /Vicente Ángel Álvarez Palenzuela (coord.) Barcelona :Ariel,2005
- Historia de la Edad Media /Salvador Claramunt... [et al.] Barcelona :Ariel,2008
- Duby, Georges. Europa en la Edad Media /Georges Duby ; [traducción de Luis Monreal y Tejada] Barcelona [etc.] :Paidós,DL1999.
- García de Cortázar, José Angel. Historia de la Edad Media :una síntesis interpretativa /José Angel García de Cortázar, José Angel Sesma Muñoz. Madrid :Alianza,DL1998.
- Ladero Quesada, Miguel Ángel Historia Universal.Vol. 2,Edad Media /Miguel Á. Ladero Quesada 2a ed., 5a reimp. Barcelona :Vicens Vives,2004
- Bonnassie, Pierre. Vocabulario básico de la historia medieval /Pierre Bonnassie ; traducción castellana y adaptación de Manuel Sánchez Martínez. Barcelona :Editorial Crítica,c1983.
- Mackay, A. Atlas de Europa medieval /Angus Mackay y David Ditchburn (eds.) Madrid :Cátedra,1999
- Bartlett, Robert.
La formación de Europa :conquista, civilización y cambio cultural: 950-1350 /Robert Bartlett ; traducción de Ana Rodríguez López.
València :Universitat de València,2003.

Bibliografia complementària

Es servirà a cada un dels temes.

Altres recursos

**Universitat de les
Illes Balears**

Guia docent

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20203 - Societats i Cultures en l'Edat Mitjana
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Mitre Fernandez, Emilio. Textos y documentos de época medieval (Análisis y comentario). Ariel Practicum. Ed. Ariel Barcelona 1998.

